

Förmedling av kulturarvet

Museer och universitet säger sig vara bäst i världen på kunskap om kulturarvet, men är vi även bäst i världen på att berätta om det? Eller kommer alltid förmedlandet, det vi på museer kallar för museipedagogik i andra hand?

Museerna har en lång tradition av att berätta om kulturarvet. Med betoning på att berätta.
Men är det verkligen det bästa sättet att förmedla?

Frågorna vi ställde vi oss på Göteborgs stadsmuseum var: Hur möter vi våra publikgrupper? Varför gör vi som vi gör? Hur skapar vi största möjliga lärandemiljö? Hur lär man sig egentligen, och vem vet det?

Vårt uppdrag år ht 2007-vt 2008 blev därför: Gå till universitetet, till lärande forskningen. Ta reda på det senaste inom kunskap och lärande och testa detta på Göteborgs stadsmuseum. Skapa utrymme för att testa och prova nya idéer som sedan skall resultera i praktiska metoder.

Vi kontaktade forskare på Göteborgs universitet, Museion och lärarhögskolan i Stockholm och fick en uppsjö av goda råd. Vi hade ingen ambition att göra ett akademiskt arbete men vi följde en akademisk form för att få ett praktiskt resultat. Vi samlade goda råd och konstaterade att vi lever i praktiken medan forskare lever i teorin. Men det var detta som var intressant. Vi såg bland forskarna en hel del samsyn men också en hel del skillnader. Vårt arbete är inte på något sätt en allmän museisanning, men ett försök från vår sida att gå till botten med varför vi gör som vi gör, och på vilket sätt.

Hur lär vi oss på bästa sätt? Hur skapar vi förståelse? Prof. Ferenz Marton väckte vår tanke om hur man arbetar med principer och meningsfulla aktiviteter. I kontakten med lärarhögskolan blev vi medvetna om att all pedagogisk verksamhet bär en människosyn/elevsyn, syn på lärande och en kunskapssyn. Detta kan vi vara omedvetna om eller medvetna. Tanken med människosyn ledde oss in på värdegrund. Vilken värdegrund har vi? Vi började med de dokument som fanns närmast oss och som skall avspegla sig i vårt arbete. Några var självklara som tex. Göteborgs stadsmuseums vision. Men vi valde även att se på andra värdegrundsprinciper, som vi hämtade från grundskolans läroplan som berör grundtankar som människors lika värde och demokrati. Efter värdegrundsdiskussionen kunde vi se närmare på didaktik och pedagogikforskningen.

Vi mötte i didaktikforskningen två ytterligheter, *förmedlingspedagogiken* som fungerar i performance situation men sämre som inläringssituation för många människor. Vi vill inte helt ansluta oss till den tanken att jag har en alltigenom sann historia som jag ska förmedla till dig i en envägsförmedling. Den *sociokulturella pedagogiken* som går ut på att man kan lära sig vad som helst i rätt miljö är också svår att praktisera på museum, eftersom det i sin grundidé förutsätter en lärlingsituation vilket vi är dåliga på att erbjuda. Vi finns i en *semikulturell* miljö där vi berättar om vikingatiden men inte kan erbjuda vikingatiden i realtid. Vi tror istället på den *arrangerade lärsituationen*, där brukaren *konstruerar* sin egen kunskap utifrån tidigare erfarenheter. Vi tycker om begreppet ”kunskapande”, vilket innefattar någon form av aktivitet i lärandeprocessen.

Inför varje upplagt skolprogram ska dessa tre frågor besvaras:

Värdegrundsprincip: Varför gör vi den här aktiviteten? Vilken värdegrundsprincip utgår vi ifrån?

Ämnesområde: Vilket ämnesområde ska deltagarna erbjudas?

Arbetsmetoden: Hur ska deltagarna få del av det vi vill förmedla?

Den kontakt som skapats mellan universitet och museum kommer även universitetet till godo. De studenter som regelbundet besöker museet, främst etnologer, arkeologer, historiker och lärarstuderande får sina studiebesök upplagda enligt de arbetsmetoder som utvecklats utifrån universitetets teoribildningar. Det som näst intill är filosofiska idéer om lärande blir i museets händer praktiska arbetsmetoder.

Det är därför med stor tillförsikt vi ser fram mot att inom ramen för Interreg-projektet Kattegat/Skagerack *Västerhavets kulturarv* få arbeta med universitetet i Göteborg, Oslo och Århus. Och vi ser även denna gång som vår uppgift att ta emot den kunskap som universitetet har att erbjuda och bjuda den vidare till regionens brukare utifrån vår erfarenhet av förmedling.

Maria Forneheim

Rapporten *Förnyelse av det pedagogiska arbetet på Göteborgs stadsmuseum* kan beställas via:
maria.forneheim@kultur.goteborg.se